

**Σε μόνιμη κατάκλιση
με τον εαυτό**

*Μισέλ
Φάις,
"Lady
Cortisol",
Νουβέλα,
Πατάκης,
2016,
σελ. 125*

Γράφει ο Αριστοτέλης Σαΐνης

Την ερχόμενη Παρασκευή ο κομσπναιός συγγραφέας Μισέλ Φάις θα είναι παρών στην παρουσίαση της προσφάτως εκδοθείσης νουβέλλας του "Lady Cortisol". Για τη "Lady" θα μιλήσουν οι ομότεχνοί του, Χρήστος Χαρτοματσίδης και Κώστας Καθανόλης, η φιλόλογος Κατερίνα Σχοινά και ο πανεπιστημιακός και ποιητής Χάρης

Μικαλόπουλος. Θα διαβάσει η ηθοποιός Μαρία Παπαδοπούλου. Η "Lady Cortisol" διαβάζεται απνευστί, όπως δε μαρτυρά και η λογοτεχνική της κατάσταση στο είδος της νουβέλλας, είναι ένα σύντομο κείμενο 125 σελίδων. Η κριτική, όπως συνήθως συμβαίνει με τα έργα του Μισέλ Φάις, από την αρχή και για μια ακόμη φορά, της υποκλήθηκε, αν και οι κριτικές, ήταν επαινετικές,

αναγνώσεις της -η "Lady Cortisol" εκδόθηκε τον Νοέμβριο μόλις- συνεχώς πολλαπλασιάζονται. Εκείνο που έχει όμως για μας, το ευρύ κοινό αξία είναι η προσωπική ανάγνωση και πρόσληψη της νουβέλλας, που πολλά πράγματα έχει να πει στον καθένα ξεχωριστά για το «συμπαντικό» συναίσθημα της μοναξιάς στην εποχή μας, ακόμη και όταν τυπικά εμφανιζόμαστε διαλεγό-

μενοι, όπως οι δυο ήρωες του βιβλίου, ο συνεχώς ερωτών και ο συνεχώς απαντούσα ή «απαντησομηχανή».

Μέχρι την Παρασκευή, έχουμε λοιπόν καιρό, για την ανάγνωσή της, όπως και η έξοχη κριτική του Αριστοτέλη Σαΐνη από το "Books' Journal", μας προτρέπει... **Τ.Β.**

Σε μόνιμη κατάκληση με τον εαυτό

Μισέλ Φάις, "Lady Cortisol", Νουβέλα, Πατάκης, 2016, σελ. 125

Γράφει ο Αριστοτέλης Σαΐνης

«να διακλαδωθώ, να συντονιστώ με τη μοναχική πολυφωνία του πλήθους, μήπως και κάποια στιγμή γίνω η σπασμένη, θρυσματισμένη, ατονική μελωδία του καθενός, του κανενός.» (σ.50)

Η κορτιζόλη, το κύριο φυσικό γλυκοκορτικοειδές που συντίθεται από τον φλοιό των επινεφριδίων, είναι μια ορμόνη με ιδιαίτερα κακή φήμη, αφού θεωρείται η κατεξοχήν ορμόνη του φόβου, του πανικού αλλά και της κατάθλιψης. Σε περίπτωση που το στρες είναι στιγμιαίο (π.χ. όταν τρέχουμε να προλάβουμε το λεωφορείο ή όταν μιλάμε μπροστά σε μεγάλο ακροατήριο) δεν υπάρχει πρόβλημα. Αλλά αν υπάρχει υπερκορτιζολισμός, δηλαδή χρόνια ανεδασμένη παραγωγή κορτιζόλης στο σώμα, σε περιόδους συνεχούς άγχους και στρες (όπως συμβαίνει στην κατάθλιψη αλλά και στη χρόνια έκθεση του εαυτού, και η συγγραφή είναι τέτοια περίπτωση), τότε η κορτιζόλη μπορεί να φθείρει τον οργανισμό, να προκαλέσει παρενέργειες, ακόμα και ασθένειες...

Το όνομα αυτής ορμόνης φέρει κάποια στιγμή και η πρωίδα του νέου «κακεκτικό μυθιστορήματος» του Μισέλ Φάις, ο οποίος επανέρχεται μετά από πολύ καιρό στη φόρμα της νουβέλλας, πάλι στη φόρμα ενός μονόλογου... Και το βιβλίο αρχίζει ξαφνικά. Ο παραληρηματικός μονόλογος μιας απροσδιόριστης γυναικείας φωνής εγκαθιδρύει γρήγορα μια σχέση ερωτοαπαντητική με μια εξίσου απροσδιόριστη αντρική φωνή: «Ζείτε μόνη σας ή με τους γονείς σας;», «Είστε ή όχι μια γυναίκα του καιρού σας;» ή «Πέστε μου, κουράζεστε ευκοίλα ή δυσκοίλα;» Να ένα δείγμα από το αδιάκριτο, αμφίθυμο και χαστικό ερωτηματολόγιο του ερωτώντος.

Αλλά αλήθεια, ποιος είναι αυτός που «γεννήθηκε, υπάρχει όσο υπάρχει και θα σθήσει με μια ερώτηση στα χείλη» (σ. 10); Και φυσικά ποια είναι αυτή η «χωρίς είδωλο στον καθρέπτη» που αναμένει πότε θα αισθανθεί «πιο ανοιχτή, πιο εξομολογη-

Όπως και να έχει, και η παρούσα Νουβέλα, αποτελεί αναμφίβολα, μια σούμα της συγγραφικής πορείας του Φάις, ακόμα μια δραματοποίηση της «μνοαχομουρμούρας» στο κεφάλι του καθενός μας, ακόμα ένα ανέβασμα επί σκηνής της «ηλωσοσκοπάνας» με τον εαυτό μας, άλλον έναν διχασμό του κανενός, αποτέλεσμα του ίδιου συγγραφικού σχεδίου για τον αέναο παλιμνητικό υπομνηματισμό, για αυτά τα ατέλειωτα μαργινάκια στο χειρόγραφο του «εαυτού» και του «άλλου», στο οποίο έχει στρατευτεί, ψυχή τε και σώματι, ο Φάις

τική, ίσως και πιο δυνατή» και θα πατήσει πιο «γερά στα πόδια της» (σ. 9) και η οποία κατά περίπτωση μας συστήνεται ως «απαντησομηχανή», «έκζεμα», «κουτί μαπαρίνα», «αστεία πλήρη» και κάποια στιγμή, όπως είπαμε, ως «Lady Cortisol» ή και χαϊδευτικά «Corti»;

Ήδη, από την αρχή, οι απαντήσεις που δίνει, ή, οι απαντήσεις

που σκέφτεται να δώσει, ξετυλίγουν διαφορετικές ιστορίες που συγκρούονται μεταξύ τους, αν δεν αλληλοακυρώνονται. Για παράδειγμα, οι γονείς της είναι μακαρίτες εδώ και χρόνια ή μένει με την κατάκοιτη μητέρα της; Η μήπως στην εναρκτήρια ερώτηση (που θυμίζω ήταν η εξής απλή «Ζείτε μόνη σας ή με τους γονείς σας;») η απάντηση της ήταν το ρητορικό ερώτημα: «κατά μία έννοια δεν μένουμε πάντα με τους γονείς μας ακόμα και όταν έχουν πεθάνει;»

Τι από όλα αυτά έφτασε πράγματι ή φτάνει στο επίπεδο της ρηματοποίησης και τι παραμένει σχεδιασμένο στο νου ως πιθανή -μη ρηματοποιημένη- απάντηση στις πιθανές ή πραγματικές ερωτήσεις δεν ξεκαθαρίζεται. Τα πάντα ενσωματώνονται στον αδιφάγο λόγο της μονολογίστριας. Και ενώ η θεοθύρα στο μυαλό της δεν έχει ακόμα κατασταλάξει, κάτι που εξάλλου συμβαίνει και στο μυαλό του αναγνώστη, να σου και η επόμενη, ή, καλύτερα οι επόμενες ερωτήσεις σε ένα καταϊγιστικό ρυθμό: «Συνήθίζεται να κρατάτε ημερολόγιο;», «Όταν αρχίζετε κάτι, συνήθως το ολοκληρώνεται ή όχι;», «Είστε σταθερή, ασταθής ή σταζινόμητη στην ερωτική σας ζωή;»

Αυτός που ρωτά, εικοσιπεντάρης, σαραντάρης ή και πενήντάρης, «ένα σημεραυριοχθές ταυτόχρονα», γι' αυτό και κάποιες στιγμές ανανέει ήες και «είναι φρακωμένος στα σπέρματα ή γδύτος στο κιθούρι;» (σ. 20), δυσκολεύεται και θαριασασίνει, αλλιώς αυνανίζεται ή σκυθιοθαριέται, κάποτε θέλει να θαρέσει το κεφάλι του στον τοίχο ή θήξει, ρεύεται και φυσάει τη μύτη του.

Απέναντί του, πλήρως αποσυντονισμένη, αγχωμένη και αποδιοργανωμένη, χωρίς προσδοκίες ή αναμνήσεις στον ορίζοντά της, παλευντας με το «θέλος του χρόνου», «μία ξεσπλωμένη του ενεστώτα», η οποία κατατρώνεται κυριολεκτικά με τα ρούχα της, δηλαδή, όλα αυτά τα «τριχοειδή» και «απειροελάχιστα» που καταστρέφουν μια ζωή (μία σειρά από «υποσημειώσεις, αστερίσκους, και υπομνηματισμούς του υπομνηματισμού»). Άλλοτε ακάματη, αν και κατά περιόδους πολύ κουρασμένη, φυσικά, αφού υπάρχουν: «κοπώσεις και κοπώσεις, κοπώσεις των κοπώσεων και κοπώσεις χωρίς κοπώσεις, οι οποίες είναι και οι πιο κοπιωτικές, όπως αυτές οι υποψίες, αναίτητες κοπώσεις χωρίς φύτερα, που έρχονται από το πουθενά και πάνε στο πουθενά... τσαφ τσαφ τσαφ» (σ. 17).

Τι να πιστέψει κανείς σε αυτήν την αντιπαράθεση; Από πού να αγκιστρωθεί; «Χωρίς ανάσα αυτός, χωρίς ανάσα αυτή» (σ. 23), χωρίς νου και ο αναγνώστης που αρχίζει να λαχανιάζει μαζί τους σε μια αδιανόητη τρεχάλα Στην «ερωτησομηχανή του ερωτώντος» μόνο η απαντησομηχανή της αποκρινόμενης μπορεί να αντιπαρατεθεί (σελ. 35). Και οι ερωτήσεις πέφτουν σαν το χαλάδι: «Έχετε σκεφτεί ποτέ ότι ενδέχεται, ότι είναι πιθανόν να σας συλλάθουν για κάτι που δεν έχετε κομία σχέση, για κάτι που δεν έχετε διαπράξει;» ή «Προτιμάτε να περπατάτε στην εξοχή ή στην πόλη;»

Και ενώ ο μονόλογος διαρκώς μεταμορφώνεται, θυμίζοντας διαδοχικά γυμναστική συνεδρία, ανακριτική συνθήκη και πειραματικό εργαστήριο που βγήκε από σκοτεινό μελλοντολογικό-δυστοπικό μυθιστόρημα, τα πρόσωπα χάνουν προδευτικά τα οποία τους περιγράφω, ακόμα και το φύλο τους, και οι ρόλοι αντιστρέφονται. Αντικριστοί καθρέφτες στήνονται αναδιπλασιάζοντας τα είδωλα των δύο πρωταγωνιστών, πολλαπλασιάζοντας τις ιστορίες τους, συμπλησιάζοντας, τέλος, επικίνδυνα μορφές και φωνές, που τείνουν στην αλληλο-υποκατάσταση. Ο πυρετικός θεατρικός μονόλογος εξελίσσεται σε φάρασα απόγνωσης και υπαρξιακό θρήνη. Η υποψία της αρχής επιβεβαιώνεται: το «μόνο σταθερό, αδιapaγμάτευτο και αμετακίνητο σημείο» είναι «ο λαβύρινθος του αυτιού του ερωτώντος» (σ. 29). Τι ακριβώς συμβαίνει; Περι τίνος πρόκειται; Παροιθητική ή μεταφυσική εμπειρία; Εξωσωματική εμπειρία ή παιχνίδισμα του εαυτού, αποτέλεσμα, ίσως, ενός κλασισμού

του υποκειμένου, ή του «χημικού ποτήριου» (α. 107) όπου αεροτονίνη, νορβηπινεφρίνη και αδρενοσίνη αναμιχνούνται για το πού θα πάει τελικώς ο «ιστορία της κατάκτησης με τον εαυτό»; Η μήπως απλώς ένα όνειρο;

Όσο για την Corti, η οποία ξεκίνησε ως χαρακτήρας που ξεπήδησε από τσακωφική τραγικοκωμωδία («μια νέα Μάσα με μπαλόνι»), γρήγορα θα μεταμορφωθεί σε δράστη από εργαστήρι μελιτόνοστολογικού θρίλερ (ως Συνδεδεμένη 75,91), για να καταλήξει, στο τέλος, «πρωταγωνίστρια σκοτεινής φάρσας που πέφτει και ξαναπέφτει στο καθαρό ισώμα, αθλητής που σπάει τα πνευμόνια του τρέχοντας καθηλωμένος στο ίδιο σημείο (α.108).

Καταλαβαίνουμε πού οδεύει, με περίτεχνες σταυροβελονιές, αήματα και αναπαρήμους, στροφές και αντιστροφές, και με έναν κόμπο στο στομάχι το σπαρτακικό αυτό κείμενο, το γεμάτο «ρετσίδα ιστορίας», «ράκη αναμνήσεων», «θύρματα ονείρων», «ξεσκίδια ασυνάρτητων ζώων» ή «θέλετε», όπως ρωτάει η ηρωίδα, «και άλλες ψευτομυρίες; Δεν σας αρκούν αυτά τα κομμάτια και θρύψαλα;» (α. 43). Όλοι θα αποδειχτούν σκίες, είδωλα ειδώλων, μισοφωτιστές υπάρξεις αυτής της κριτικής ζώνης της εσωτερικής μυστικής ζωής του καθενός μας. Και η γυναικεία φωνή, κουρδισμένη στην άνευρη, άγυχν τονικότητα του εαυτού της θα σχολιάσει: «Ούτε ερωτηματολόγιο υπάρχει. Αυτός είναι η πρώτη ερώτηση. Και η τελευταία. Η ερώτηση της ερώτησης» (α. 117).

Ωστόσο, ας:

«Μην το ζηάζουμε και μην μακρηγορούμε. Σε ερωτήσεις που δίνουν για απαντήσεις ή λατάρουν να μεταμορφωθούν σε άλλες ερωτήσεις. Απαντάς. Ακόμη και σε υπογιές ερωτήσεων, ερωτήσεις πριν σπάσουν ακόμη το αυγό τους, πριν γίνουν καν ερωτήσεις. Γιατί αν δεν απαντάς, αν δεν απαντήσεις μπαινεις στο λαγούμι του τυφλοπόντικα. Στο υποχθόνιο, μαιονδρικό σπήτι του ασπάθακα. Κι άντε να θγεις μετά από κει.»

Ενας φαύλος κύκλος. Κι ο λόγος επιταχύνεται και γίνεται αγχώδης και πυρετικός, ωσάν η ταχύτητα της απάντησης να μπορούσε να προσπεράσει την ερώτηση και να φτάσει πρώτη στο τέρμα. Και το κείμενο, σπείρα που ανοίγει ξαφνικά και παρέσυρε τα πάντα μέσα του, κλείνει διακλώνοντας την ουρά του. Η αρχική ερώτηση επαναλαμβάνεται, αλλά αυτή τη φορά θα μπει αναπάντητη στο στελεχίο της. Με την ηρωίδα να ανασταίνει ρυθμικά σε μια προσοπεία αυτογνωσίας, χαλάρωσης και ελέγχου της αναπόλητής της: «Αφήνεις την ανάσα σου ελεύθερη; Την αφήνεις;» Να η τελευταία ερώτηση, ενός κειμένου το οποίο δεν γνωρίζει τέλος όπως δεν είχε ούτε αρχή.

Πολλά ακόμα θα μπορούσε να πει κανείς, για τη νουβέλα του Φάις, όπως αίφνης για την πολιτική (ιδιάδαζε βαθιά ανθρωπολογική), διάσταση ενός κειμένου απόλυτα συντονισμένου με την ακραία και μεταδακτική εποχή μας. Προλαβαίνω μόνο να αναζητήσω τη θέση της στο πολυποικίλο έργο του πολυτροπού Φάις, ο οποίος έχει ορίσει, με κόπο και μόχθο, έναν ευδιάκριτα ιδιοσυγκρασιακό λογοτεχνικό χώρο και στο μάκρος μιας τουλάχιστον 15ετίας έχει αφήσει, αναμνηστικά, το ιδιαίτερο στίγμα του στη σύγχρονη ελληνική πεζογραφία.

Πολλοί και οι κριτικοί (του γράφοντος συμπεριλαμβανομένου) έχουν υποστηρίξει ότι η μήτρα της πεζογραφίας του Φάις θα μπορούσε να αναζητηθεί στην «Αυτοβιογραφία ενός βιβλίου» (1984, αναθεωρημένη έκδοση, Πατάκης, 2005). Νομίζω ότι όλα τα βιβλία που ακολούθησαν προκύπτουν από τον «κύκλο» που σχεδιάζει γύρω από τα πόδια του ο, νεαρός τότε, συγγραφέας-αφηγητής της αυτοβιογραφίας, επινωώντας, ευθύς εξαρχής, ένα πλαίσιο αφηγηματικής ηθικής» στην προσάθεσή του, να κάνει, ή, τουλάχιστον, να προσπαθήσει να ζωγραφίσει σε επάλληλες στρώσεις την αυτοπροσωπογραφία του στον καμβά. Εκτοτε, αυτό το σχέδιο υπηρετείται με αξιοθαύμαστη υπομονή και ακόμα πιο αξιοθαύμαστη επιμονή, αποδίδοντας πάντα αξιοπρόσεκτους λογοτεχνικούς, και αυτό έχει σημασία, ειδικρινείς, καρπούς.

Από την πολυδαίδαλη «Αυτοβιογραφία» θα προκύψουν, ως φυσικές προεκτάσεις, διηγήματα, μυθιστορήματα, αφηγήματα, κείμενα θρυμματισμένης πρόζας, αλλά και θεατρικά, όλα τους τμήματα ενός συνεκτικού, οργανικού συνόλου που αναπτύσσεται με φυγόκεντρες παραλήψεις. Ο εσωτερικός περίπατος στην παιδική ηλικία, που αποδεικνύεται από την αρχή εφιαλτικός, ανοίγεται προοδευτικά στην Ιστορία, στο έξω και, φυσικά, στον άλλον.

Δύο μόλις χρόνια πριν, με το θεατρικό «Το παγκάκι του κανένα» (Πατάκης 2014) ο Φάις έδινε σκηνική υπόσταση στο τεμαχισμένο «εγώ» της αυτοβιογραφικής συνθήκης, στο διασπασμένο της αυτοπαρρηγομένης συνείδησης που προσπαθεί ν' αυτοκαθοριστεί ετεροκαθοριζόμενη, ενώ, μόλις πέρυσι, με το «Από το πουθενά» (Πατάκης 2015) χρησιμοποιούσε την γυμναστική σκηνή ως mise en scene για μια ακόμα δραματουργία του ασυνείδητου, μια ακόμα κατάδυση στις στρατούς της αυτό και έτερο-ψυχογράφησης.

Τα όρια του εαυτού του, αλλά και γενικά, τα όρια του ανθρώπου και της ανθρώπινης συνθήκης εξερευνά και εδώ ο Φάις, οι δύο συγγενείς «χώροι», το θέατρο και η γυμναστική, που

προτάθηκαν διαδοχικά ως εναλλακτικοί δρόμοι για την εξερεύνηση της αυτοβιογραφικής συνθήκης, τώρα, χρησιμοποιούνται συνδυαστικά στη φόρμα της νουβέλας. Και ο Φάις, συνεχίζει να σφυροκοπά άφοβα και ανελέητα το ίδιο κέντρο, μιλώντας ασταμάτητα για κάτι που αδιάλειπτα μεταμορφώνεται, διαρκώς παραμορφώνεται και επιστρέφει πάντα όμοιο και διαφορετικό: τον εαυτό του. Οποιος θελήσει να τον εντοπίσει, θα πρέπει να ξεουλήσει προεκτικά τα βιβλία του, όλα περίτεχνες, θεατρικές ασκήσεις ύφους, γεμάτα αναξίοπι-

Τα όρια του εαυτού του, αλλά και γενικά, τα όρια του ανθρώπου και της ανθρώπινης συνθήκης εξερευνά και εδώ ο Φάις. Οι δύο συγγενείς «χώροι», το θέατρο και η γυμναστική, που προτάθηκαν διαδοχικά ως εναλλακτικοί δρόμοι για την εξερεύνηση της αυτοβιογραφικής συνθήκης, τώρα, χρησιμοποιούνται συνδυαστικά στη φόρμα της νουβέλας. Και ο Φάις, συνεχίζει να σφυροκοπά άφοβα και ανελέητα το ίδιο κέντρο, μιλώντας ασταμάτητα για κάτι που αδιάλειπτα μεταμορφώνεται, διαρκώς παραμορφώνεται και επιστρέφει πάντα όμοιο και διαφορετικό: τον εαυτό του. Οποιος θελήσει να τον εντοπίσει, θα πρέπει να ξεφυλλίσει προσεκτικά τα βιβλία του, όλα περίτεχνες, θεατρικές ασκήσεις ύφους, γεμάτα αναξίοπιστους αφηγητές. Κάπου θα συναντηθεί αναπάντεχα μαζί του

στους αφηγητές. Κάπου θα συναντηθεί αναπάντεχα μαζί του.

Έτσι κι εδώ, όποιος γιάζει θα θρει καλά χωνεμένα όλα τα στάδια αυτής της επώδυνης διερεύνησης που αδρά περιέγραφα. Ο προσεκτικός αναγνώστης, για παράδειγμα, θα βρει στη σελίδα 37 της νουβέλας απόσπασμα από το «Παγκάκι του κανένα», ή στη σελίδα 47 αντίστοιχως από τη δική του «Μεταμόρφωση», τη νουβέλα του Μαυρογύπα. Θυμίζω ότι από το μακρινό 2001 έني να γράφει νουβέλα ο Φάις, θυμίζω ότι η νουβέλα του Μαυρογύπα, δηλαδή το «Aegyrius Monachus» (2001, αναθεωρημένη έκδοση, Πατάκης 2013) και «Το παγκάκι του κανένα» αποτελούν τα σημεία του περάσματος από το χειρόγραφο του εαυτού στην αυτοβιογραφία του ηλίθου, η οποία περιγράφεται στο παρόν βιβλίο ως αγωνιώδης επιθυμία του αφηγηματικού υποκειμένου: «να διακλαδωθεί, να συντονιστώ με τη μοναχική πολυφωνία του ηλίθου, μήπως και κάποια στιγμή γίνω η σπασμένη, θρυμματισμένη, ατονική μελωδία του καθενός, του κανενός.» (α.50).

Όπως και να έχει, και η παρούσα Νουβέλα, αποτελεί αναμφίβολη, μια σούμα της συγγραφικής πορείας του Φάις, ακόμα μια δραματοποίηση της «μοναχομουρμούρας» στο κεφάλι του καθενός μας, ακόμα ένα ανέδασμα επί σκηνής της «γλωσσοσκοπιάνας» με τον εαυτό μας, άλλον έναν δικασμό του κανενός, αποτέλεσμα του ίδιου συγγραφικού σχεδίου για τον εόντο πολυμυνοπο υπονηματισμό, για αυτά τα υπερευαίσθητα μαργιναρία στο χειρόγραφο του «εαυτού» και του «άλλου», στο οποίο έχει στρατευτεί, γυχή τε και σώματι, ο Φάις, θυμίζω και πάλι την εξαιρετική διατύπωση από τη νουβέλα του Μαυρογύπα:

«Το αριστερό χέρι αναγκάζει το δεξί να γράφει. Το να γράφεις ότι δεν μπορείς να γράφεις, είναι ένας τρόπος να γράφεις [...] και το δεξί υπακούει στο αριστερό. Δαρμένο σκυλί με την ουρά στα σκέλια. Έτσι κι αλλιώς πρόσωπο δεν υπάρχει. Περίπτωση να ιαχώσει το 'να χέρι νίβει το άλλο και τα δυο το πρόσωπο αμειψίται» («Aegyrius monachus», σ. 51).

Με τα επίπεδα της κορτιζόλης επικίνδυνα αυξημένα στο αίμα μου, όπως, εκάθω, και στου αναγνώστη, τελείων τον ακατάσχετο μονόλογό μου όχι με ερώτηση αλλά με υποθέσεις εργασίας που διευρύνουν το ερμηνευτικό μας πεδίο και αναδεικνύουν και άλλες πτυχές του κειμένου...

Θυμίζω ότι η φιγούρα της μονοηγουστρίας μας είχε προειδοποιήσει: «είμαι μια ξεσαλωμένη του ενεστώτα, ενός παρόντος ερωτευμένου παράφορα με τον εαυτό του. Ναι, αυτή είμαι». Ωστόσο, ο μοναδικός ενστώτας αυτής της ασώματης –τουλάχιστον διυλιστάτης φιγούρας είναι η αυτοσκηνοθεσία και μοναδική σταθερά της η υπόδυση ρόλων με ταξύ τους βρίσκονται στους αντίποδες. Κάνοντας μικρά αήματα, που όμως το κείμενο υποστηρίζει, μια άλλη ανάγνωση θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι ο Αυτός, εκτός από συγγραφέας, είναι ο Λόγος, ο Πατέρας, ο Θεός, κι Αυτή είναι η Γραφή, η Κόρη, η Μητέρα, ο Άνθρωπος... Ρόλοι και πρόσωπο που διακείν βρίσκονται ανατεταμένα οήλα πάντα συνυπάρχουν εσωτερικά διασπασμένα, αφού ανά δυάδες και κατά περίπτωση περιέονται ταυτόχρονα μέσα στη φιγούρα που διαρκώς αυτοδιαίρεται και διαρκώς αυτοαναφέεται. Η ίδια εαήληο έχει απόλυτη συνείδηση, όπως στην εκλαμνη της σελίδας 81, όπου αποκαλύπτονται όλες οι πιθανές σχέσεις ανάμεσα στους δύο πρωταγωνιστές και το υπαρκτικό τους στάτους.

Τέλος, κάποιος άλλος, εξίσου βάσιμα θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι η φιγούρα αυτή είναι η Ιστορία, μια ιστορία, μια οποιαδήποτε Ιστορία, εδώ, μάλιστα ίσως «η Ιστορία των ερωτήσεων» (α. 54). Τότε η νουβέλα, τα στάδια συγγραφής της οποίας μοιάζουν με τα συμπτώματα της κατάθλιψης, θα μπορούσε να διασπαστεί ως ένα αυτοαναφορικό κείμενο που δραματοποιεί το πώς η συγκεκριμένη Ιστορία γίνεται το βιβλίο που τιτλοφορείται «Lady Cortisol» αλλά θα μπορούσε, όπως προτεινεται, εξίσου πιθανώς, να λέγεται «Συνέντευξη με μια νεκρή», «Κάποιος να τους πονέσει», «Αυτό που πέφτουν», «Ιστορίες χωρίς Ιστορία», «Τελευταία πράγματα», «Το δωμάτιο του κανένα», «Θεωρία της κούρασης», «Καμένο βιοηέτι» (α. 97). Στο αυτοαναφορικό κείμενο αυτής της εκδοχής, η Lady Cortisol ως χαρακτηριστικός, φρεάς, δηλαδή, μιας Ιστορίας, ερωτάται από τον συγγραφέα. Με άλλα λόγια ο συγγραφέας «ανακρίνει» το υλικό του που δεν αποτελείται φυσικά παρα από είδωλα και απεικόματα δικών του εμπειριών.

Αλλά αυτό φυσικά είναι μια άλλη Ιστορία, ή, για την ακρίβεια άλλες Ιστορίες...